A for Αφιέρωμα… στη Μεταξία Κράλλη

Συντάχθηκε στις 05 Οκτώβριος 2015.

Η **Μεταξία Κράλλη** είναι για εμάς μία από τις αγαπημένες μας συγγραφείς, η οποία μας ένωσε και σε προσωπικό επίπεδο με πολλούς τρόπους. Έχουμε τσακωθεί άπειρες φορές για τις ιστορίες και τους αγαπημένους μας ήρωες στα βιβλία της, αλλά πάντα συμφωνούμε στο πόσο λατρεύουμε την πένα της. Γι' αυτό αποφασίσαμε να γράψουμε το συγκεκριμένο κείμενο, ώστε να αναφερθούμε σε όλα αυτά που εμείς θαυμάζουμε στα βιβλία της. Είναι απλώς η δική μας άποψη για τους δικούς μας λόγους. **Εάν κάποιος δεν έχει διαβάσει τα βιβλία *Μια φορά και ένα Καλοκαίρι, Η αγάπη φόβο φέρνει, Δεύτερη Πράξη* ίσως δεν επιθυμεί να συνεχίσει την ανάγνωση του κειμένου, καθώς θα λάβει πληροφορίες που δεν γνωρίζει και θα μάθει σημαντικά γεγονότα και από τα τρία έργα. Ίσως και το φινάλε**

τους. Αλλά όποιος ξέρει το έργο της κυρίας Κράλλη και το αγαπάει όσο εμείς, τότε σίγουρα θα μας καταλάβει.

Η Μεταξία Κράλλη έχει εκδώσει τρία βιβλία από τις *εκδόσεις Ψυχογιός* και προσωπικά πιστεύουμε πως το ένα είναι καλύτερο από το άλλο. Έχουμε ιδιαίτερη αδυναμία στο *Η αγάπη φόβο φέρνει*, αλλά η Μιλού –η πρωταγωνίστρια του τρίτου της βιβλίου*Δεύτερη Πράξη*- έχει ξεχωριστή θέση στην καρδιά μας. Ένας από τους λόγους που προκαλεί έντονη συζήτηση το όνομα της συγγραφέως είναι το ότι υπογράφει με ψευδώνυμο και ουδείς γνωρίζει την πραγματική της ταυτότητα.

Τα δύο πρώτα της βιβλία έχουν το κοινό μοτίβο των πολυπρόσωπων αφηγήσεων με συχνές χρονικές αναδρομές, ενώ στο τρίτο βιβλίο παρατηρούμε μια διαφοροποίηση, καθώς η ιστορία επικεντρώνεται σε ένα και μόνο ζευγάρι, παραμένουν ωστόσο οι παρελθοντικές αναδρομές. Η γραφή της είναι ιδιαιτέρως σύγχρονη, κρατώντας ένα κομμάτι μιας ιδιαίτερα κλασσικής πεζογραφικής διάθεσης. Κείμενα γεμάτα ανατροπές και στακάτες προτάσεις. Η γλώσσα των ηρώων της είναι καθημερινή και οικεία, –χωρίς βωμολοχία ή επιτηδευμένη χυδαιότητα- την ίδια στιγμή που το ύφος των βιβλίων της έχει στοιχεία τους κλασσικού ρομαντισμού. Δε θα χαρακτηρίζαμε την ατμόσφαιρα των βιβλίων της ιδιαιτέρως λυρική, αλλά έντονα κινηματογραφική, γεμάτη ανατροπές και εξαιρετικά γήινη διάθεση. Χρησιμοποιεί έντονη διακειμενικότητα, χωρίς ωστόσο να αλλάζει το ύφος της ιστορίας. Δεν αναλώνεται σε πολλούς εσωτερικούς μονολόγους, καθώς έχει την ικανότητα να γνωστοποιεί στον αναγνώστη τις πραγματικές διαθέσεις των χαρακτήρων που πλάθει με τα λόγια τους και τις κινήσεις τους. Οι ήρωες της αυτοσαρκάζονται και είναι γεμάτοι λάθη και πάθη. Δεν είναι λίγες οι στιγμές που νομίζεις πως σε κοιτάζουν.

Ένα από τα στοιχεία που την κάνουν ξεχωριστή είναι ο τρόπος που δημιουργεί και χτίζει τα ψυχογραφήματα των ηρώων της. Τα πάντα είναι δικαιολογημένα, τα πάντα εξηγούνται. Το βιβλίο της *Η αγάπη φόβο*

φέρνει είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Η Ειρήνη είναι μια γυναίκα που παρέμεινε αρκετά κλειστή και παραδοσιακή –σε υπερβολικά συντηρητικό σημείο- θα μπορούσε να παρατηρήσει κάποιος. Και όμως, τα πάντα εξηγούνται από μία και μόνη σκηνή. Όταν ο Πέτρος, στην προσπάθεια του να τη βρει, επισκέπτεται το γραφείο της στην Αμερική, βρίσκεται αντιμέτωπος με μια μικρογραφία της κρητικής κοινωνίας. Παντού η αγαπημένη Κρήτη την οποία η Ειρήνη δεν ξέχασε ποτέ. Αυτό, σε συνδυασμό με τη χρονική τοποθέτηση των συμβάντων εξηγεί την όλη αισθητική του βιβλίου. Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα, πάλι στο συγκεκριμένο βιβλίο, είναι η κοινωνική αντίδραση που προκαλεί η ομοφυλοφιλία ή μια εγκυμοσύνη εκτός γάμου. Αντίθετα, στο τρίτο της βιβλίο *Δεύτερη Πράξη* η χρονική τοποθέτηση είναι την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, λίγο μετά την είσοδο της χώρας στα μνημόνια. Είναι ολοφάνερο από την ψυχολογία των ηρώων, αλλά και την καταθλιπτική διάθεση που εισπράττουμε στους επαγγελματικούς χώρους που κυκλοφορούν οι πρωταγωνιστές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η συζήτηση που έχει η Μιλού με έναν πρόσφατα απολυμένο. Θεωρούμε πως είναι μία σκηνή που αντιπροσωπεύει απόλυτα την αίσθηση όχι της σημερινής εποχής, αλλά της εποχής στην οποία αναφέρεται το βιβλίο, καθώς λόγω των συνεχόμενων πολιτικών εξελίξεων στη χώρα μας ακόμα και ένας μήνας μπορεί να κάνει τη διαφορά.

Οι διαπροσωπικές και οικογενειακές σχέσεις βρίσκονται στο επίκεντρο των ιστοριών και σε αρκετές περιπτώσεις ο έρωτας έρχεται σε δεύτερη μοίρα. Οι ρεαλιστικές εξελίξεις στην πλοκή του βιβλίου εμποδίζουν τους πρωταγωνιστές να είναι μαζί. Ίσως κάποιοι δεν είναι απολύτως σύμφωνοι, ωστόσο εμάς οι σκέψεις μας εκεί μας οδηγούν.

Αναφορικά με το *Η αγάπη φόβο φέρνει* η ιστορία τοποθετείται πριν από δεκαπέντε χρόνια σε μια επαρχιακή περιοχή, έντονα παραδοσιακή και

ιδιαίτερη. Φυσικά και τότε είχε σημασία εάν ο παππούς του αγαπημένου σου είχε σκοτώσει τον θείο σου.

Ένα από τα αγαπημένα μας στοιχεία στα βιβλία της Μεταξίας Κράλλη είναι ο τρόπος που διαχειρίζεται τις οικογενειακές σχέσεις. Δείχνει με εξαιρετικό και βαθιά ψυχογραφικό τρόπο όλες τις πλευρές μιας οικογένειας, και την καλή και την άσχημη. Η σχέση της Μιλού με τους γονείς της είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα του πως ένα οικογενειακό περιβάλλον μπορεί να είναι τοξικό. Μια άλλη περίπτωση όμως είναι η Αλίκη, μια μητέρα που έχει συγκεκριμένες φιλοδοξίες για τα παιδιά, αλλά αναγνωρίζει την ανάγκη τους να κάνουν πράξη τα δικά τους όνειρα. *«Μάθε με κι εμένα να πετώ, να μην έχω ανάγκη τα φτερά σου»* ποτέ πριν οι στίχοι αυτού του τραγουδιού δεν είχαν περισσότερο νόημα απ' ότι στη σκηνή όπου η Αλίκη μιλάει με τον Αχιλλέα για το μέλλον του. Ακόμα πιο βουβά κλιμακούμενη είναι η σκηνή με την Ειρήνη και τον πατέρα της στο νοσοκομείο. «*Ετσά λοιπόν, μωρέ Ειρήνη»* τη ρωτάει ο γερο-Ρουσσάκης όταν μαθαίνει τον έρωτα της για τον Πέτρο, *«ετσά, πατέρα»* του απαντάει εκείνη. Δυο απλές φράσεις στις οποίες περικλείεται ένα ολόκληρο εξελικτικό ψυχογράφημα, αλλά και το νόημα της οικογένειας. Όταν είσαι οικογένεια δεν χρειάζεται να μιλάς, αρκεί να κοιτάς, να νιώθεις, να καταλαβαίνεις.

Ένα από τα στοιχεία που ξεχωρίζουν στο σύνολο του λογοτεχνικού έργου της κυρίας Κράλλη είναι η ανάλυση τον αδερφικών σχέσεων, όχι μόνο των γονεϊκών. Ο Λεύτερης με την Ειρήνη, ο Αχιλλέας με τον Δημήτρη, η Μάρθα με τον δικό της αδερφό. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η σκηνή στην οποία ο Λευτέρης επισκέπτεται την Ειρήνη στο μαιευτήριο, ή όταν ο Δημήτρης στηρίζει μέχρι τέλους τον αδερφό του, ακόμα και εάν φοβάται τα λάθη του.

Σε μία συζήτηση που είχαμε με μια αγαπημένη μας φίλη, τεράστια θαυμάστρια της Κράλλη, εκείνη παρατήρησε πως όλοι οι ήρωες της συγγραφέως έχουν τη δική τους προσωπική ιστορία. Δεν είναι χάρτινοι.

Αυτό γίνεται φανερό στη σύνδεση που υπάρχει με το πρώτο και το τρίτο βιβλίο. Όσο κι αν έγινε λάθος προώθηση και κάποιοι θεωρήσαμε πως η *Δεύτερη Πράξη* είναι η συνέχεια του *Μια φορά κι ένα καλοκαίρι*, κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Όμως τον Μάριο τον συναντάμε ως κολλητό του Δημήτρη στο πρώτο βιβλίο. Από μικρά ψήγματα αντιλαμβανόμαστε τον χαρακτήρα του, ο οποίος στην εξέλιξη του στη *Δεύτερη Πράξη*, είναι απόλυτα πιστός σε αυτό που πρωτογνωρίσαμε. Η σκηνή στη βάφτιση στο τέλος του *Μια φορά και ένα Καλοκαίρι* και τα συναισθήματα του Αχιλλέα για τον τρόπο που ο Μάριος κοιτάει την Αντιγόνη μας αποδεικνύουν τη μεγαλοφυΐα της συγγραφέως, η οποία είχε ήδη στο μυαλό της την ιστορία του Μάριου, την οποία ενδεχομένως τότε δεν είχε σκοπό να γράψει.

Ίσως καταλαβαίνετε τους λόγους για τους οποίους αγαπάμε τα βιβλία της Μεταξίας Κράλλη. Είναι όμως και άλλος ένας λόγος, ίσως ο σημαντικότερος. Το πάθος, ο έρωτας, η αγάπη, η ένταση. Ποιος μπορεί να ξεχάσει πως ένιωσε την πρώτη φορά που φιλήθηκε ο Πέτρος με την Ειρήνη; Και δεν αναφερόμαστε την παροντική χρονοτοποθέτηση του βιβλίου, αλλά στην παρελθοντική. Λίγες ώρες πριν ξεσπάσει η βεντέτα όλοι μας είχαμε χαθεί στον έρωτα των δύο νέων. Ποιος δε θυμάται τον Μάριο και τη Μιλού, το πάθος που μοιράστηκαν στην παραλία, αλλά και τη δική του επιθυμία να την αφήσει ελεύθερη να επιλέξει; Ποιος από εμάς δεν ανατρέχει στην αγάπη, την ειλικρινή και αληθινή αγάπη της Αλίκης για τον άντρα της; Ποιος δεν σκέφτεται τον Νικόλα και την Αθηνά; Αλλά πάνω από όλα, εμείς προσωπικά δεν μπορούμε να ξεχάσουμε το λατρεμένο μας ζευγάρι. Τον απόλυτο έρωτα, τον ανυπέρβλητο. Τη Φιλιώ και τον Λευτέρη. Δύο ανθρώπους που πέρασαν πολλά, που χωρίστηκαν από τόσα γεγονότα. Που άφησαν πίσω τους δαίμονες και εγωισμούς για να ζήσουν λίγες στιγμές. Που μας χάρισαν τις πιο παθιασμένες σκηνές μέσα στα βιβλία της Μεταξίας Κράλλη, απλώς με τον να κοιτάζονται. Σπάνια δύο ήρωες έχουν τόση χημεία μεταξύ τους. Θα τους αγαπάμε για πάντα.

Όμως συναίσθημα δεν είναι μόνο ο έρωτας, το πάθος. Είναι και κάτι άλλο, κάτι μαγικό που μόνο ένας καθαρόαιμος αναγνώστης μπορεί να κατανοήσει. Ο Πολυχρόνης Κουτσάκης στο βιβλίο του *Αυτό που σου ξεφεύγει* έχει γράψει *«εάν ανακαλύψεις κάποιον… που έχει βρει τις λέξεις και έχει ξεστομίσει αυτό ακριβώς που σου κομποδένει την καρδιά… τότε νιώθεις μια παρηγοριά… μια παράξενη μικρή ευτυχία*». Αυτό αντιπροσωπεύει για εμάς η Μεταξία Κράλλη.

Στην πραγματικότητα δε μας νοιάζει καθόλου εάν βγάλει καινούριο βιβλίο. Στην πραγματικότητα, εάν μάθουμε αύριο πως δε θα ξαναγράψει ποτέ δε θα μας πειράξει. Θα ήταν ψέματα να πούμε πως δε θα στεναχωρηθούμε εάν δεν εκδώσει άλλο βιβλίο, ή πως δεν αδημονούμε για το επόμενο πόνημα της. Όμως αυτά που μας έχει προσφέρει το σύνολο του έργου της είναι τόσα πολλά και σημαντικά για εμάς, που όχι, δεν χρειαζόμαστε τίποτα άλλο. Σπάνια το νιώθεις αυτό από έναν δημιουργό.

Οφείλουμε ωστόσο να ομολογήσουμε πως θεωρούμε ότι το άγχος για το επόμενο βιβλίο της προέρχεται, κυρίως, από την άγνοια της πραγματικής της ταυτότητας. Δεν ξέρουμε ποια είναι, δεν υπάρχει κάποια ιστοσελίδα ή κάποιο email που μπορούμε να της στείλουμε τη λατρεία μας για τον Λευτέρη και την επιθυμίας μας να διαβάσουμε τη ιστορία του Αχιλλέα και της Αντιγόνης. Δεν μπορούμε να της ουρλιάξουμε πόσα σημαίνουν τα βιβλία της για εμάς. Και τότε ξαναδιαβάζουμε τη Μιλού, αγκαλιάζουμε σφιχτά το *Καλοκαίρι* και το βλέμμα μας πέφτει στη θέση που κατέχει το *Η αγάπη φόβο φέρνει* – δίπλα στον*Ερωτόκριτο*- στη βιβλιοθήκη μας. Τότε καταλαβαίνουμε πως γνωρίζουμε πολύ καλά ποια είναι η Μεταξία Κράλλη.

Είναι εκείνη που μας έκανε να θυμηθούμε τα πρώτα μας ερωτικά σκιρτήματα με το καρδιοχτύπι της Αντιγόνης στην παραλία. Είναι εκείνη που δημιούργησε την υπέροχη Αλίκη με την σαρκαστική ατάκα που όλοι θα θέλαμε να έχουμε για να νιώσουμε λίγο πιο ελεύθεροι. Είναι εκείνη

που στη σκηνή του Λευτέρη με τον πατέρα του στο νοσοκομείο παραδίδει συγγραφικά μαθήματα με την βουβή σεμνότητα με την οποία αποδίδει τη σχέση πατέρα-γιού. Όταν ο γερο-Ρουσσάκης πεθαίνει ο Λευτέρης του λέει *«Ίντα ζητάς από μένα κύρη»*. Γιατί αυτό και μόνο είναι αρκετό.

Νιώθεις το ποια είναι η Μεταξία Κράλλη σε κάθε σελίδα των βιβλίων της. Είναι εκείνη, η καταπληκτική πένα, που τόλμησε να γράψει –μέσω της Μιλού- όλα όσα σκεφτόμαστε και επιθυμούμε. Είναι εκείνη που πάντα ξεχωρίζει με τους μοναδικούς επιλόγους της. Ειλικρινά δεν ξέρουμε ποιον να διαλέξουμε. Και ενώ θέλουμε να αναφερθούμε στα χέρια του Πέτρου που πήγαιναν μπρος πίσω και στην ελπίδα της Ειρήνης να φανεί λίγο τυχερή ώστε να την ακουμπήσουν, στην καρδιά μας θα παραμείνει πάντα ο τρόπος που μέτραγε ο Μάριος τις στιγμές μέχρι να τον κοιτάξει η Μιλού του.

Μαρία Μπακάρα - Νικολέτα Κατσιούλη

ΥΓ:Αυτό το κείμενο είναι αφιερωμένο στη Μαρία Στεφάνου, μια από τις μεγαλύτερες θαυμάστριες της συγγραφέως.